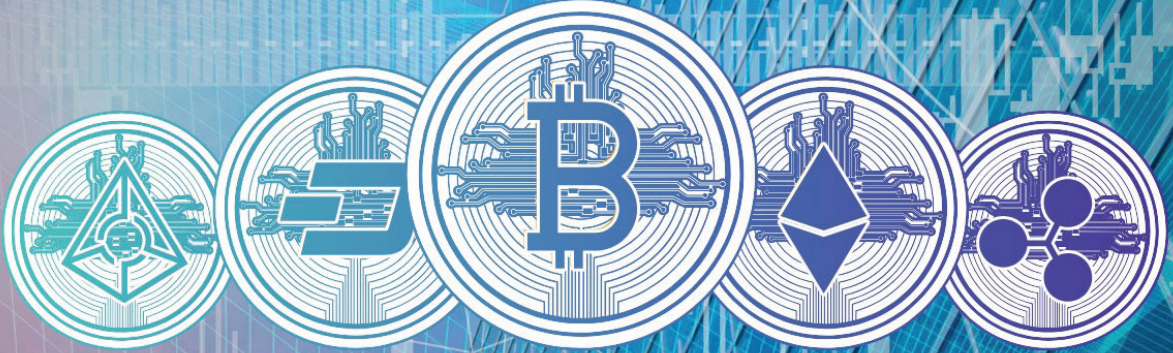

VERGİ PUSULASI

Promosyondur. Para ile satılmaz. Sayı: 12 – Temmuz 2025

KRİPTO VARLIK ALIM-SATIM PLATFORMLARININ VERGİSEL DURUMLARI VE OLASI İŞLEM VERGİSİNİN BÜTÇE GELİRLERİNE ETKİSİ

**Enflasyon Düzeltmesi
Sonuç Hesaplarının
Kâr Dağıtımına Etkisi**

Sedat SARIKAYA
Merve DENİZ

**Finansman Gider
Kısıtlamasıyla İlgili Bazı
Özellikli Hususlar ve
Uygulamada Geline
Son Durum**

Nejdet CUĞ
Sevda Nur AKIŞ

**Adî Ortaklık ve
Transfer
Fiyatlandırması**

Yunus Emre İZCİ

VERGİ PUSULASI

7.YIL

Maliye Denetim Elemanları Derneği 3 Aylık Yayın

Sahibi	Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı Adile ECEMİŞ GÜLEÇ
Genel Yayın Yönetmeni	Oytun YAĞLITEPE - Seda ERKAN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	İbrahim Anıl SÜTÇÜ
Dış İlişkiler Koordinatörü	İbrahim Eren ARSLAN
ve Reklam Sorumlusu	
Yayın Kurulu	Şenay OTO Funda ŞAHİN Ayfer KAYACAN Naciye TAŞKESEN Ömer YÜREK Fırat DEMİR Adem YALÇIN Nasuh ERDÖNMEZ Abdullah YEKELER Faruk YAHŞİ Müslüm KAYMAZ
İstanbul Temsilcisi	Ahmet KESKİNSOY
Ankara Temsilcisi	Halit KORKMAZ
İzmir Temsilcisi	Kazım ATİK
Makale Göndermek İçin	yayin@mded.org
Dizgi ve Görsel Tasarım	Oğuz BEYOĞLU
Yayın Satış ve Yazışma Adresi	Rumeli Cad. Matbaacı Osmanbey Sk. Şükraniye Apt. 34 / 6 Şişli - İSTANBUL (212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org
Baskı Cilt	Aryan Basım Tanıtım ve Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti. Yüzyıl Mah. Mas-Sit Matbaacılar Sitesi 5. Cadde: No: 57-58 Bağcılar / İstanbul - (212) 544 99 06
Yıllık Abone Bedeli	2.000 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları derginin son sayfasında yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da bastırılamaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

VERGİ PUSULASINDA BU AY

İÇİNDEKİLER

- 10 **Muhammet KAYA** / Vergi Başmüfettişi
KRİPTO VARLIK ALIM-SATIM PLATFORMLARININ VERGİSEL DURUMLARI VE
OLASI İŞLEM VERGİSİNİN BÜTÇE GELİRLERİNE ETKİSİ
- 25 **Sedat SARIKAYA** / Vergi Müfettişi
Merve DENİZ / Vergi Müfettişi Yardımcısı
ENFLASYON DÜZELTMESİ SONUÇ HESAPLARININ KÂR DAĞITIMINA ETKİSİ
- 39 **Nejdet CUĞ** / Vergi Müfettişi
Sevda Nur AKIŞ / Vergi Müfettiş Yardımcısı
FİNANSMAN GİDER KISITLAMASIYLA İLGİLİ BAZI ÖZELLİKLİ
HUSUSLAR VE UYGULAMADA GELİNER SON DURUM
- 50 **Yunus Emre İZCİ** / Vergi Müfettiş Yardımcısı
ADİ ORTAKLIK VE TRANSFER FİYATLANDIRMASI
- 66 **Semih DOLDUR** / Vergi Başmüfettişi
Özge ALDEMİR / Vergi Müfettişi Yardımcısı
HASILAT DENETİMİ ve UYGULAMASI

81

Ali YALÇINKAYA / Vergi Müfettişi

Müslüm KAYMAZ / Vergi Müfettiş

B RDEN FAZLA TAKV M YILINA S RAYET EDEN İNŞAAT VE
ONARMA İŞLERİNDE İŐ B T M TARİHİNİN BELİRLENMESİ

88

MEVZUATTAKİ GELİŐMELER

Kamil SIR / Vergi Müfettişi

96

GÜNCEL ÖZELGELER

Adem YALÇIN / Vergi Müfettişi

Ahmet YAVUZ / Daire BaŐkan Yardımcısı

108

ULUSLARARASI VERGİLENDİRME

Dr. Adile Ecemiş GÜLEÇ / Vergi Müfettişi

Değerli Okurumuz,

Genişliğiyle engin denizleri andıran vergi mevzuatında uygulayıcılara elimizden geldiğince doğru yolu gösterme gayesiyle oluşturduğumuz Pusula'nın yeni sayısını istifadelerinize sunmaktan kıvanç duyuyoruz.

Dergimizin bu sayısı, alanında uzman kişilerce hazırlanmış 6 adet makale, seçkin özelge bülteni, vergi mevzuatındaki son değişiklikleri ortaya koyan çalışma ve küresel ölçekte vergicilikteki güncel gelişmelerin yer aldığı uluslararası vergilendirme bölümünden müteşekkildir.

2010'lu yılların başlarından itibaren hayatımızdaki yerini alan ancak bir ödeme aracı mı yoksa bir çeşit menkul kıymet mi olduğu konusunda tereddütler bulunan kripto paraların mahiyeti, özellikle son 5 senelik süreçte finans çevrelerinde nüfuz alanlarının genişlemesiyle netleşmiştir. Ülkemizde de bu husustaki mevzuat değişiklikleri 2024 yılında gerçekleşmiş ve söz konusu varlıklar Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına alınmıştır. Bu sayımızda Sermaye Piyasası Kanunu'nda tanımlanan ve kripto paralarla ilgili faaliyetler yürüten platformların vergi karşısındaki durumlarıyla olası işlem vergisi ele alınmıştır. Ayrıca son dönemde vergi camiasının gündeminden düşmeyen enflasyon düzeltmesi ve finansman gider kısıtlaması uygulamalarına ilişkin güncel hususlar ile taze bir uygulama olan hasılat denetiminin genel esasları ortaya konmuştur. Bunların yanında adi ortaklıkların transfer fiyatlandırması hükümleri karşısındaki durumu ile yıllara sirayet eden inşaat işlerinde bitim tarihinin tespitine dair doğrudan özellik arz eden hususlara yönelik çalışmalar istifadelerinize sunulmuştur.

Dergimizin bu sayısında emeği geçen tüm meslektaşlarımıza teşekkür eder, eserlerin siz değerli okurlarımız için faydalı olmasını temenni ederiz.

**Vergi Pusulası Dergisi
Yayın Kurulu**

ENFLASYON DÜZELTMESİ SONUÇ HESAPLARININ KÂR DAĞITIMINA ETKİSİ

Sedat SARIKAYA¹

Vergi Müfettişi

Merve DENİZ

Vergi Müfettiş Yardımcısı

ÖZET

Enflasyon muhasebesi ile enflasyon düzeltmesi kavramları birbiri yerine sıklıkla kullanılmakla birlikte, terminolojik açıdan farklılıkları bulunmaktadır. Enflasyon muhasebesi, enflasyon düzeltmesi kavramını içine alan daha geniş ölçekli bir yapıdır. Düzeltme ifadesi teknik bir uyarılama işlemine işaret ederken; muhasebe ifadesi ise daha geniş kapsamlı bir muhasebe sistemini ifade etmektedir. Yani bu iki terim birbirine yakın olsa da kapsam ve kullanım amacı açısından farklılık göstermektedir.

Bu çalışmada, enflasyon olgusuna, mali tablolara etkisine ve tabloların enflasyondan arındırılması amacıyla gerçekleştirilen düzeltme işlemlerine yer verilmiş olmakla birlikte; kanuni ve idari düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilen konunun kapsamı çizilmiştir. Ayrıca, enflasyon düzeltmesi işleminin akabinde oluşan düzeltme sonrası kârın; düzeltme öncesi kârdan yüksek veya düşük olması ya da düzeltme sonrasında zarar durumunun meydana gelmesi hallerinde, hangi vergisel işlemlerin uygulanacağı hususları ayrıca ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Enflasyon Muhasebesi, Kâr Dağıtımı.

¹ ORCID No:0009-0009-8711-2788 0009-0009-8711-2788

İletişim: sedat.sarikaya@vdk.gov.trmervey135@gmail.com

GİRİŞ

Ülkeler tarihsel süreçler boyunca meydana gelen sorunlara karşı ekonomik önlemler geliştirmiş ve o sorunlar üzerine odaklanmıştır. Avrupa ülkeleri ve Türkiye’de enflasyon ciddi bir sorun olarak ele alınmış, ekonomik yöntemler ve çözüm modelleri bu sorun çerçevesinde şekillenmiş iken; Amerika Birleşik Devletleri’nde ise enflasyondan ziyade işsizlik sorunu öncelikli olarak değerlendirilmiştir. 1929 yılında yaşanan Büyük Buhran ile birlikte meydana gelen işsizlik sorunu toplum içerisinde büyük travmalar yaratmış ve hükümetleri bu doğrultuda önlem almaya itmiştir. Aynı şekilde Birinci Dünya Savaşı’ndan mağlup ayrılan Almanya, savaş tazminatlarını ödemek amacıyla karşılıksız para basımında bulunmuş ve bu durum ülkede derinlemesine bir enflasyon olgusu yaratmıştır. Bu bağlamda, ülkelerin geliştirdiği ekonomik yöntemlerin temelinde yaşamış oldukları ekonomik sorunların büyüklüğü ve önemi yer almaktadır. Enflasyon muhasebesi de enflasyonla mücadele kapsamında ekonomik uygulayıcıların ve yasa koyucuların geliştirdiği yöntemlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mali tablolar, işletmelerin finansal durumlarını, gelir gider yapısını, varlıklarını ve kaynaklarını gösteren, firmaların ticari düzeydeki faaliyetlerinin gelişimi ve sürekliliği

hakkında bilgi akışında bulunan, işletmeler ve yatırımcılar için hayati öneme sahip sağlık karneleri gibidir. Güncel ve olması gerekenden farklı verilerin sunulması, hatalı analizlere ve sonuçlara sebebiyet verecektir. Bu nedenle mali tabloların sağlıklı sonuçlar sunabilmesi için enflasyondan arındırılması ve gerçek verilerin sunulması amacıyla düzeltmeye tabi tutulması gerekmektedir. Söz konusu düzeltme işlemi ise enflasyon muhasebesi kapsamında gerçekleştirilmektedir.

1. ENFLASYON VE MALİ TABLOLARDA DEĞİŞİM SÜRECİ

Latince kökene dayanan enflasyon kavramı, “şişkinlik” kelimesinin karşılığı olup, piyasada yer alan para hacminin şişmesi olarak ifade edilmektedir. Fakat parasal şişkinliğin enflasyon ile özdeşleştirilebilmesi için tedavüldeki paranın karşılığının bulunmaması ve ihtiyaç fazlası olması gerekmektedir².

Fiyatlar genel seviyesindeki sürekli yükselişi ifade eden enflasyon, firmaların aktiflerinde yer alan varlıkların değerlendirilmesi sürecinde nominal rakamlarla gerçeğe uygun değerlerin ayrışmasına neden olmakta, bu da işletmelerin gerçek piyasa değerlerinin tespit edilmesini güçleştirmektedir. Ayrıca, enflasyonla birlikte anlamını kaybeden mali tablolar, ilgili kesimlere hatalı bir şekilde karar almalarına yol açacak bilgiler sunmaktadır³.

² Yüksel Birinci, “Enflasyon, Para Politikası Ve Stratejileri”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, (1989), 47(1-4).

³ Fehmi Karasioğlu ve Namık Kemal Erdemir, *Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Temel İşlemler Üzerine Bir Çalışma*, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2005(2), 145-167.

Mali tablolar işletmelerin mali durumu ve faaliyet sonuçlarını yansıtan araçlar olup, firmalar tarafından yüksek enflasyonist dönemlerde hazırlandığı takdirde, gerçek durum ve faaliyetlerini yansıtmamaktadır⁴. Muhasebenin raporlama ve özetleme fonksiyonları kapsamında, mali tablolar; yevmiye defteri, defter-i kebir ve envanter defterindeki kayıtlar esas alınarak hazırlanmaktadır. Bilanço ve gelir tablosu ise bu çerçevede hazırlanan temel finansal tablolar arasında yer almaktadır⁵.

Enflasyon düzeltmesi uygulaması, finansal tablo kullanıcılarına işletmenin faaliyet hacmi ve performansı hakkında gerçeğe uygun bilgi sunulmasını mümkün kılarak, farklı işletmeler arasında sağlıklı ve karşılaştırılabilir analizlerin yapılabilmesine imkân tanımaktadır. Finansal tabloların, fiyat hareketliliklerine göre yeniden düzenlenmesiyle birlikte, enflasyonun yarattığı fiktif kazanç etkisi ortadan kaldırılmakta ve bu sayede mali tabloların bilgi değeri artırılmaktadır. Enflasyonist dönemlerde, işletmelerin öz sermayelerinin nominal artışları üzerinden vergi yüküne maruz kalınmasının önlenmesi amacıyla enflasyon muhasebesi uygulanmakta, böylece

mali tabloların enflasyondan arındırılmış ve ekonomik gerçekleri yansıtan bir yapıya kavuşturulması sağlanmaktadır⁶.

Türkiye’de enflasyonun mali tabloların sunumu üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla birçok düzenleme yapılmıştır. Enflasyonun mali tablolar üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaya yönelik önemli uygulamalardan birisi ise enflasyon muhasebesi kapsamında gerçekleştirilen düzeltme işlemleridir⁷.

Enflasyon muhasebesi, finansal tablolarda bulunan muhasebeye ilişkin verilerin paranın satın alma gücünde meydana gelen değişikliklere göre düzeltilmesi işlemidir. Bu düzeltme ise muhasebe kayıtları üzerinde değil, finansal tablolar üzerinde yapılmaktadır⁸. Bu nedenle, enflasyon düzeltmesi, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların gerçek durumu yansıtmaması amacıyla yeniden düzenlenmesini mümkün kılmaktadır. Enflasyon muhasebesi şartları ülkemizde 2021 ve 2022 yıllarında oluşmasına rağmen, kanuni düzenleme ile 2023 yılının sonuna ertelenmiş olup, 2023 ve 2024 yıllarında enflasyon muhasebesi uygulanmıştır⁹.

⁴ Naim Varol, Inflation Accounting In Terms Of Tax Legislation And Accounting Standards In Turkey. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (93), (2022), 19-30.

⁵ Muhasebe sistemine ilişkin 1 No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği.

⁶ Serap AÇIK, Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkilerini Giderici Bir Tedbir Olarak Enflasyon Muhasebesi Ve Türkiye’deki Yasal Düzenlemeler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(2), (2006), 345-360.

⁷ Dilek Maktal, Türkiye’de Vergi Enflasyon İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2004.

⁸ A.g.e. Serap AÇIK.

⁹ Birdoğan Murat, Enflasyon Düzeltme Uygulaması Ve Düzeltme İşleminin İşletme Bilançoları Üzerinde Etkisi, Vergi Raporu Dergisi, s.291, 2023, 7-16.

1.1. Enflasyonun Mali Tablolara Etkisinin Tarihsel Çizgisi

Alman yazar Eugen Schmalenbach, “Dynamische Bilanz (Dinamik Bilanço)” isimli çalışmasında, enflasyonun mali tablolara olan etkisini inceleyen ilk yazarlar arasında yer alarak önemli bir çalışma ortaya koymuştur. Schmalenbach’ın Dinamik Bilanço teorisine göre, bilanço kalemlerinin gerçek ekonomik durumu yansıtabilmesi için söz konusu kalemlerin değerlerinin endeksleme yapılarak düzeltilmesi ve enflasyon etkisinden arındırılması gerekmektedir¹⁰. Teoriye göre, bilançonun esas amacı, firmaların belirli bir tarihteki malvarlığını ortaya koymaktan ziyade, firmaların dönem içerisindeki faaliyetleri neticesinde elde edilen kâr veya zararı yansıtmaktır. Bu yaklaşım, fiyat hareketliliklerinin yoğun olduğu dönemlerde mali tablolar üzerinde düzeltme yapılması gerekliliğini öne sürmektedir. Irving Fisher ise “The Purchasing Power of Money-Paranın Satın Alma Gücü” isimli eserinde, enflasyonun fiktif kârlar meydana getirdiğini ifade etmiş fakat bu doğrultuda herhangi bir çözüm modeli sunmamıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde ise enflasyonun yarattığı muhasebe problemlerinin ilk sistemli çalışması Henry W. Sweeney tarafından kaleme alınan “Stabilized

Accounting (Dengelenmiş Muhasebe)” isimli eseriyle yapılmıştır¹¹.

Ülkemizin tarihsel çizgisi incelendiğinde ise enflasyon her zaman ciddi bir sorun olarak değerlendirilmiştir. 1980 ve 1994 yıllarında üç haneli sayılarla ifade edilen enflasyon, 2004 yılına kadar ciddi dalgalanmalar seyrederek vücut bulmuş; 2019 ile 2021 dönemlerini kapsayan aralıkta ise %100’ ü aşmıştır. Her ne kadar 1980’li yıllardan itibaren enflasyon olgusu hayatımızda yer alsada da, mali tabloların yeniden düzenlenmesi gerekliliğinin önemi, 2003 yılında yayımlanan 5024 sayılı Kanun ile Vergi Usul Kanunu’nda yapılan değişiklik ile enflasyon düzeltmesi uygulamasının getirilmesiyle anlaşılmıştır¹². Enflasyon düzeltmesine ilişkin şartlar 2003 yılında oluşmuş fakat geçici madde hükmü uyarınca yapılan düzeltmeler kar veya zarara etki etmemiştir. Akabinde firmalar 2004 yılında finansal tablolarını düzeltmeye tabi tutmuşlar, 2005 hesap döneminde ise enflasyon düzeltme koşullarının ortadan kalkmasıyla birlikte işletmeler bu döneme ilişkin mali tablolarında herhangi bir düzeltme işlemi gerçekleştirmemiş ve enflasyon düzeltmesi uygulaması son bulmuştur¹³.

Ülkemizde enflasyon düzeltmesine ilişkin düzenlemeler, iki farklı eksende ilerlemiştir.

¹⁰ Sabri Burak Arzova ve Bertaç Şakir Şahin, Avusturya İktisat Okulu ve Eugen Schmalenbach’ın Görüşleri Te-melinde Dinamik Bilanço Teorisi, Efil Journal of Economic Research/Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(3).

¹¹ Ali İhsan Karacan, Enflasyon Muhasebesi: Tarihsel Bir Tur, https://legal.com.tr/blog/ekonomi/enflasyon-muhasebesi-tarihsel-bir-tur/#_ftnref6, Erişim Tarihi: 10.06.2025.

¹² A.g.e. Ali İhsan Karacan, Erişim Tarihi: 10.06.2025.

¹³ Özlem Doğan, Enflasyon Muhasebesi İle İlgili Yasal Düzenlemelerin Finansal Raporlama Çerçevesi Kapsamında Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 2023, 190-209.

Bunlardan biri, muhasebe ve mali tablolar üzerinde baskın olan vergi hukuku hükümleri ile Maliye Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen düzenlemelerdir. İkinci ekseninde ise muhasebe standartlarını oluşturmak maksadıyla 1994 yılında kurulan, Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMSUDSK) yer almaktadır. Söz konusu bu yapılanma, muhasebe standartlarını küresel düzeyde uyumlaştırma konusundaki ilk ve önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. TMS-2 standardı olarak ifade edilen “Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama” standardı TMSUDSK tarafından onaylanmış olup, akabinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu olarak varlığını sürdürmüştür. Enflasyon muhasebesine ilişkin düzenlemeler ayrıca, Sermaye Piyasası Kurulu’nun yayımladığı “Seri XI No. 25 sayılı Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Tebliği” ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından yayımlanan “14 sayılı Tebliğ- Mali Tabloların Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı” olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁴.

Mali tabloların düzeltilmesi, işletmelerin gerçek durumunu yansıtması, karar alıcıların doğru bir şekilde hareket ederek yatırım yapması veya yatırımcı çekmesi gibi pek çok unsuru doğrudan etkilemektedir. Enflasyonun hâkim sürdüğü ekonomilerde mali tabloların

raporlanması ve muhasebenin temel kavramlarından birisi olan mali tabloların analizinin gerçek ve sağlıklı sonuçlar yansıtabilmesi için belli başlı yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemler kısmi ve genel olmak üzere iki farklı kanala ayrılmaktadır. Kısmi yöntemler enflasyon düzeyinin düşük olduğu dönemlerde uygulanabilen, azalan bakiyeler yöntemine göre amortisman, yeniden değerlendirme, stok değerlemede LIFO (Last In First Out-Son Giren İlk Çıkar) yöntemlerinin kullanılması olarak ifade edilebilirken; enflasyon düzeltmesi ise genel yöntemler arasında yer alıp, yüksek enflasyonist dönemlerde uygulanmaktadır¹⁵. Çalışmanın esas konusu genel yöntemler arasında yer alan enflasyon düzeltmesi olduğundan, diğer yöntemlerin detaylarına ayrıca yer verilmeyecektir.

1.2. Enflasyon Düzeltmesi Uygulama Esasları

Firmalar faaliyetlerinin devamlılığını sağlarken etkin ve verimlilik unsurlarını göz önünde bulundurarak iş ve işlemlerini gerçekleştirmektedirler. Güçlü sermaye yapısına sahip işletmeler, mali tablolarını enflasyonun yarattığı etkiden arındırmak ve gerçek mali durumun yansıtılabilmesi adına enflasyon düzeltmesi kapsamında varlıklarını değerlemektedirler¹⁶.

¹⁴ A.g.e. Ali İhsan Karacan, Erişim Tarihi: 10.06.2025.

¹⁵ Hakan Acer, Enflasyon Muhasebesinin Finansal Tablolara Etkisi: Teorik Ve Uygulamalı Bir İnceleme, (Yüksek Lisans), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

¹⁶ Boğaç İnan ve Çağdaş Pınar, Örneklerle Enflasyon Düzeltmesi, Vergi Raporu Dergisi, 292, 2023, 56-67.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun¹⁷ mükerrer 298'inci maddesi kapsamında, içinde bulunulan hesap dönemi dâhil son üç hesap döneminde %100'den fazla ve son dönemde %10'dan fazla yurtiçi fiyat endeksinde artış yaşanması halinde, mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. İçinde bulunulan dönem dâhil son üç hesap döneminde yurtiçi fiyat endeksi %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan az olması halinde enflasyon düzeltmesi sona erecektir. Bu kapsamda, enflasyon düzeltmesinin sona ermesi için her iki koşulun da aynı anda gerçekleşmesi gerekmektedir.

Enflasyon düzeltmesine tabi mükellefler ise tam mükellefiyete tabi ve bilanço esasına göre defter tutan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri olup, bu kapsama kollektif, adi komandit ve adi şirketler de dâhildir. Kazançlarını işletme esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, serbest meslek erbabları kayıtlarının TL para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmasına izin verilen mükellefler ve kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına izin verilen, ancak Türk para birimiyle kayıt yapmaya dönen mükelleflerden, Türk para birimiyle kayıt yapmaya başlanılan yıldan itibaren üç yıl geçmemiş olanlar enflasyon düzeltmesi kapsamına girmemektedir. Ancak, kazançlarını işletme hesabı esasına göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek erbabları,

amortismanına tabi iktisadi kıymetlerini (ATİK) 31.12.2023 enflasyon düzeltmesi hükümlerine göre düzeltip, 01.01.2024 tarihinden itibaren bu düzeltilmiş tutarlar üzerinden amortisman ayırayabileceklerdir.

Enflasyon düzeltmesi mali tablolardan sadece bilanço'ya uygulanmakta olup, uygulama beş aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamadaki kıymetlerin parasal ve parasal olmayan kıymet olarak ayrıştırılması gerekmektedir. Özellikle hangi kıymetlerin parasal olmayan kıymet olduğunun tespiti düzeltme açısından önem arz etmektedir. Parasal kıymet, "*Türk Lirasının değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kaldığı halde satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetleri*" ifade ederken, parasal olmayan kıymetler, parasal kıymetler dışındaki kıymetleri kapsamaktadır. Düzeltme aşamasında sadece parasal olmayan kıymetler dikkate alınacak olup, parasal kıymetler düzeltmeye tabi tutulmayacaktır. İkinci aşamada ise parasal olmayan kıymetlerin dikkate alınacak tutarlarının belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin hisse senedi alış bedeli ile değerlendirildiği için alış tarihindeki alış tutarı dikkate alınmalıdır. Üçüncü aşamada ise enflasyon düzeltmesinde uygulanması gereken katsayının tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu katsayının, düzeltme katsayısı mı yoksa taşıma katsayısı mı olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Düzeltme katsayısı ise malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat

¹⁷ 10/1/1961 Tarih ve 10703 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade etmektedir. Bahsi geçen endeks değerleri Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanmakta olup Yİ-ÜFE değerleri dikkate alınmaktadır¹⁸. Dördüncü aşamada ise tespit edilen katsayı ile düzeltmeye esas tutarının çarpılması suretiyle düzeltilmiş tutar ortaya çıkmaktadır. Düzeltme öncesi tutar ile düzeltilmiş tutar arasındaki fark ise 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabının bakiyesini oluşturacaktır. Son aşamada ise parasal kıymetler düzeltilmemiş değerleriyle parasal olmayan kıymetler ise düzeltilmiş değerleriyle bilançoda yer alarak uygulamanın tüm işlem adımları tamamlanmış olacaktır.

Enflasyon düzeltmesindeki esas amaç tarihi nominal değerleri ile kayıtlarda yer alan kıymetleri, ilk kayıt tarihinden günümüze getirerek güncel tutarlarına kavuşturmadır. Bu nedenle, parasal olmayan iktisadi kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, finansal tablonun ilişkin olduğu dönemdeki satın alma gücü cinsinden hesaplanarak reel değerine kavuşturulması sağlanmış olacaktır.

Muhasebenin temel fonksiyonlarından birisi raporlamadır. Mali tabloların doğru raporlanması ve analiz edilmesi için enflasyondan arındırılması gerekmektedir. Firmaların hem yatırım yapması hem de

yatırımcı çekmesi amacıyla doğru bir raporlama işlemi büyük önem arz etmektedir. Örneğin, 2012 yılında 200.000,00 TL değerinde satın alınan bir gayrimenkulün, yüksek enflasyonist dönemler sonrasında, 2023 yılındaki değerinin 2.000.000,00 TL değerinde olması durumunda, aradaki farkın kâr olarak değerlendirilmesi hatalı bir analiz olacaktır. Çünkü bu durum sermayede meydana gelen bir artıştır ve sermayede meydana gelen artışlar kâr olarak değerlendirilmeyecek, vergiye tabi tutulmayacaktır. Bu nedenle, aradaki farkın kâr olarak değil, iktisadi kıymetin satın alma gücünü koruması olarak ifade edilmesi doğru ve yerinde bir yaklaşım olacaktır. 2023 yılı mali tabloların analizi sırasında 2.000.000,00 TL değerindeki gayrimenkulün 200.000,00 TL olarak tablolarda görünmesi raporlama hatası olarak karşımıza çıkacaktır. Hatalı verilerin neden olduğu yanlış sonuç ve değerlendirmelerin önüne geçmek için gerçek verilerin bilançoğa yansıtılması, enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekliliğine ve önemine işaret etmektedir. Bu durum sadece iktisadi kıymetler için değil parasal olmayan kıymetlerin tamamı için geçerlidir.

31.12.2023 tarihli finansal tablonun, enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonrasında meydana gelen kâr ya da zararın, 2023 hesap dönemine ait vergi matrahı ile ilişkilendirilmeyeceğini ifade etmek doğru bir yaklaşım olacaktır. Fakat enflasyon düzeltme şartlarının ilerleyen hesap dönemlerinde de

¹⁸ 555 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 30.12.2023 Tarih ve 32415 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

devam etmesi durumunda, 31.12.2024 tarihli finansal tabloda yapılan benzer düzeltmeler sonucunda meydana gelen kâr veya zarar, vergi matrahının tespitinde dikkate alınacak olup, enflasyon düzeltme kârının oluşması durumunda vergiye tabi tutulacaktır.

555 sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği hükmünde de belirtildiği üzere, kapsama giren mükelleflerin sadece bilançolarında düzeltme yapılacak olup, düzeltme aşamasında ise tüm varlıklar veya kaynaklar dikkate alınmayacak, sadece parasal olmayan kıymetler enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak, parasal kıymetler ise düzeltilmemiş değerleri ile bilançoda yer alacaktır. Ayrıca aksine bir hüküm olmaması ve Tebliğde bir belirleme yapılmamış olması şartıyla, öz sermaye kalemleri parasal olmayan kıymet olarak addolunacak ve düzeltmeye tabi tutulacaktır.

1.3. Enflasyonun İşletme Kârları Üzerindeki Etkisi

Firmaların faaliyetlerinin devamlılığını sağlayabilmeleri ve yatırımcı çekebilmelerinin temelinde kârlılığını koruma güdüleridir. Enflasyon ise işletmelerin kârlılık düzeylerini sektöre uğratmakta ve firmaları tehdit etmektedir¹⁹.

Yüksek enflasyonun yaşandığı dönemlerde, parasal varlık yoğunluklu firmalar kayba

uğrarken, parasal kaynak yoğunluğunda bulunan işletmeler ise kazanç elde etmektedirler. Parasal kıymetler özü itibarıyla satın alma güçlerini koruyamadığından, sermayeden ziyade borçlanma yoluyla faaliyetlerini sürdüren işletmelerin borçları reel olarak azalacak, yüksek borçluluk düzeyinden kazanç elde edeceklerdir. Bu bağlamda, firmaların parasal varlıklarının getirdiği kayıp ile parasal kaynakların sağladığı kazanç kıyaslandığında, firma için enflasyon nedeniyle meydana gelen net kazanç veya zarar ortaya çıkacaktır²⁰.

Enflasyonist dönemlerde fiyat yükselişlerinin etkisiyle finansal tablolarda yer alan kâr kalemleri, gerçek kârlılıktan ziyade olduğundan daha yüksek görünmektedir. Mali tablolarda yer alan kârın olduğundan yüksek raporlanması enflasyonun yanıltıcı etkisini ortaya koymaktadır. Yüksek enflasyonun hâkim sürdüğü bir ekonomide, düzeltilmemiş bilanço verileri firmaların mali durumları hakkında sağlıklı bilgi sunmaktan uzak kalmaktadır²¹. Enflasyonist ortamlarda elde edilen kâr, önceki dönemlerde gerçekleştirilen giderlerin nominal değerleri üzerinden muhasebeleştirilmesi nedeniyle reel kâr gerçeğe aykırı şekilde yüksek hesaplanmakta ve bu durum fiktif kârın ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır²². Bu durum, işletme kârlarının reel görünümü yansıtmamasından dolayı hatalı seçimlerin ve yatırım kararlarının

¹⁹ Tunga Bozdoğan ve Ömer Orbay Çetin, Enflasyon Muhasebesine Geri Dönüş: Enflasyon Muhasebesi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi, 12, 2023, 78-89.

²⁰ A.g.e. Serap AÇIK.

²¹ A.g.e. Birdoğan Murat.

²² Serkan AKÇAY, Türkiye’de Yeniden Yüksek Enflasyon Nedeniyle Enflasyon Muhasebesi Süreci Ve Bir Uygulama, Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 2024, 104-123.

alınmasına, nominal kârların yanıltıcı etkisi altında kalınarak faaliyetin sürdürülmesine hatta firmaların faaliyetlerini sonlandırmasına sebep olabilecektir. Bu bağlamda, enflasyon muhasebesi uygulamaları, finansal bilgilerin fiyat düzeyindeki değişimlere göre düzeltilmesini ve daha sağlıklı karar alma süreçlerine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

2. ÖZ SERMAYE KALEMLERİNE İLİŞKİN ENFLASYON DÜZELTMESİ İLE KÂR DAĞITIMINDA ÖZELLİK ARZ EDEN HUSUSLAR

Öz sermaye kalemleri aksine hüküm olmadıkça ve ilgili yasal düzenlemede belirleme yapılmadığı sürece, parasal olmayan kıymet olarak addolunacak ve düzeltmeye tabi tutulacaktır. Enflasyon düzeltmesi yapılırken, düzeltme öncesi “Geçmiş Yıllar Kârları, Geçmiş Yıl Zararları ve Dönem Net Kârı (Zararı)” hesapları, “Enflasyon Düzeltme Hesabına” aktarılacak suretiyle kapatılacaktır. Ayrıca düzeltmenin yapılacağı ilk finansal tablonun düzeltilmesi sonucunda meydana gelen geçmiş yıl kârları vergiye tabi tutulmayacak, geçmiş yıl zararları da vergi matrahının tespitinde dikkate alınacak zararlar arasında yer almayacaktır²³.

555 sıra No.lu Tebliğ’e göre; enflasyon düzeltmesi sonucunda oluşan ve 2023 yılı geçmiş yıllar kârları hesabında takip edilen; düzeltme öncesi geçmiş yıl ve/

veya cari dönem ticari kârının, 01.01.2024 tarihinden sonra kâr dağıtımına konu edilmesi durumunda, dağıtılan tutar gelir ve kurumlar vergisine tabi olmayacak ancak elde edenlerin hukuki statüsüne göre kâr payı stopajına tabi tutulacaktır.

2023 hesap dönemine ait bilançonun düzeltilmesi sonucu oluşan geçmiş yıllar kârları hesabında takip edilen; 2023 yılı enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan geçmiş yıl kârının, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi durumunda, nakledilen veya çekilen tutar bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulacaktır. Bunun yanı sıra, öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları, düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilecek; bu işlemler kâr dağıtımı sayılmayacaktır²⁴.

Yasal düzenlemelerden görüleceği üzere; enflasyon düzeltmesi öncesi var olan geçmiş yıl kârları ile dönem net kârının kâr dağıtımı ile düzeltme sonrası ortaya çıkan geçmiş yıl kârının kâr dağıtımında farklı vergisel işlemler uygulanacaktır. Bu husus, vergi matrahına esas alınan enflasyon düzeltme öncesi finansal tablolar ile vergi matrahıyla ilişkilendirilmeyen enflasyon düzeltmesi sonucunda oluşan finansal tablonun temel sonucudur. Ancak

²³ Sebahattin Erdoğan, Enflasyon Düzeltmesi Uygulamaları, <https://www.verginet.net/Yazdir.aspx?IcerikID=52669>, Erişim Tarihi:10.06.2025.

²⁴ 555 sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.

bahse konu husus, dağıtılabilecek kârın tespitinde hangi finansal tablonun baz alınması gerektiğine ilişkin soruyu da beraberinde getirmektedir. Bununla ilgili olarak, Ticaret Bakanlığına ait “Enflasyon Düzeltmesi Uygulayan Şirketlerde Esas Alınacak Finansal Tablolara İlişkin Tebliğ²⁵” yayımlanmış olup, özel düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca zorunlu bağımsız denetime tabi olan ve olmayan şirketlerin kâr dağıtımında dikkate alacağı finansal tablolar belirlenmiştir. Buna göre; zorunlu bağımsız denetime tabi şirketlerde, enflasyon düzeltmesi uygulanmış TMS/IFRS kurallarına göre hazırlanmış finansal tablolar esas alınacaktır. Söz konusu şirketlerin dağıtılması öngörülen kâr payı tutarı, 213 sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolarda bulunan kâr dağıtımına konu kaynakların toplamını aşamayacaktır.

Zorunlu bağımsız denetime tabi olmayan şirketlerde ise; 2023 hesap dönemine ilişkin olarak 213 sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolar ile enflasyon düzeltmesi uygulanmamış finansal tablolar birlikte dikkate alınacaktır:

▪Serbest yedek akçelerden ve dağıtılabılır diğer kaynaklardan zarar mahsubu sonrasında kalan değerlerden kâr payı dağıtımı yapılması, sermaye artırımı ve azaltımı birleşme, bölünme, tür değişikliği işlemleri ile sermaye

kaybı ve borca batık olma durumlarının tespitinde enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolar,

▪Kanun veya şirket sözleşmesine göre net dönem kârının esas alındığı kâr ve kazanç payı dağıtımlarında, yedek akçe ayrılmasında, intifa senedi sahiplerine ödeme yapılması ile dönem içerisinde dağıtılmış olan kâr payı avansına ilişkin hesaplamalarda enflasyon düzeltmesi uygulanmamış finansal tablolar esas alınır.

Ayrıca, zorunlu bağımsız denetime tabi olmayan şirketlerin dağıtılması öngörülen kâr payı tutarı, 213 sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolarda bulunan kâr dağıtımına konu kaynakların toplamını aşamayacaktır.

3. ENFLASYON DÜZELTMESİ SONUÇ HESAPLARININ KÂR DAĞITIMINA ETKİSİ

Bilanço usulünü esas alan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri bakımından, 31.12.2023 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren enflasyon düzeltmesine yönelik düzenlemeler gereği hazırlanacak iki ayrı mali tablo, kar paylarının hukuki ve vergisel mahiyetinin tespiti açısından önem arz etmekte olup bu tablolara dayalı olarak yasal çerçevede kar dağıtımı yapılabilecektir. TMS/IFRS hükümlerinin geçerli olmadığı zorunlu bağımsız denetime tabi olmayan bir şirketin kâr dağıtımına konu edilecek kaynağının

²⁵ 15/10/2024 Tarih ve 32577 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

unsuru dahi, yapılacak vergileme bakımından büyük bir farklılık meydana getirebilecektir. Enflasyon düzeltmesi öncesi geçmiş yıl karları veya dönem net karı bulunan şirketlerde, düzeltme işlemleri sonucunda oluşacak kar ya da zarar tutarı, mevcut karların dağıtılıp dağıtılmayacağı ve kar dağıtımının vergilendirilmesi açısından farklı hukuki ve mali sonuçlar doğuracaktır. Bu durumda şirketlerle ilgili olarak kâr dağıtımında meydana gelebilecek farklı varyasyonlar yasal düzenlemeler ışığında aşağıda detaylıca açıklanmıştır.

Enflasyon düzeltmesi sonrasında daha yüksek tutarda bir kâr ortaya çıktığı durumda;

▪Enflasyon düzeltmesi öncesi mevcut olan geçmiş yıl kârları ile dönem net kârı tutarının tamamı dağıtılabilecek olup, kâr payı dağıtımına bağlı olarak elde edenlerin hukuki statüsüne göre stopaj yapılacaktır. Bu durumda dağıtımına bağlı olarak ayrıca kurumlar vergisi aranmayacaktır. Enflasyon düzeltmesi sonrasında ortaya çıkan kâr rakamını aşmamak şartıyla, düzeltme öncesi geçmiş yıl kârı ile dönem net kârı tutar toplamının aşan kısmı dağıtımına konu edildiği durumda ise, bu tutarla sınırlı olmak üzere hem kurumlar vergisi hem de elde edenlerin hukuki statüsüne göre stopaj yapılacağı açıktır.

Enflasyon düzeltmesi sonrasında daha düşük tutarda bir kâr ortaya çıktığı durumda;

▪Enflasyon düzeltmesi öncesi mevcut olan geçmiş yıl kârları ile dönem net kârı

tutar toplamı ancak enflasyon düzeltmesi sonrasında oluşan kâr rakamı ile sınırlı olmak üzere dağıtılabilecek olup, kâr payı dağıtımına bağlı olarak elde edenlerin hukuki statüsüne göre stopaj yapılacaktır. Bu durumda dağıtımına bağlı olarak ayrıca kurumlar vergisi aranmayacaktır.

Enflasyon düzeltmesi sonrasında zarar ortaya çıktığı durumda;

▪Enflasyon düzeltmesi öncesi mevcut olan geçmiş yıl kârları ile dönem net kârı tutar toplamı artık kâr dağıtımına konu edilemeyecektir. Çünkü enflasyon düzeltmesi zarar ile sonuçlanmıştır.

555 sıra No.lu Tebliğ'e göre, öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları, düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilecek, bu işlemler kâr dağıtımını sayılmayacaktır. Söz konusu düzenleme çerçevesinde, enflasyon düzeltme sonrasında oluşan geçmiş yıl zararlarının öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farklarıyla mahsup edilerek, düzeltme öncesi geçmiş yıl karları veya dönem net karının dağıtılabileceğine dair sonuca ulaşmak, mevcut yasal düzenlemelerin bütünsel değerlendirilmesi ışığında mümkün görünmemektedir. Konuyla ilgili aksine yapılacak işlemler, uygulamanın denetimi bakımından eleştiri konusu yapılabilecektir. Ayrıca, TMS/TFRS hükümlerinin uygulandığı zorunlu bağımsız denetime tabi şirketler bakımından da, kâr dağıtımını yapılırken; 213

sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltilmesi uygulanmış finansal tablolarda yer alan kâr dağıtımına konu kaynakların toplamının dikkate alınması gerektiği unutulmamalıdır.

SONUÇ

Türkiye uzun yıllar boyunca yüksek enflasyonla birlikte yaşadığı için enflasyonun bilanço üzerindeki etkisini gidermede pek çok araç kullanmıştır. Yeniden değerlendirme, azalan bakiyeler usulü, stokların LIFO'ya (son giren ilk çıkar) göre değerlendirilmesi, duran varlık yenileme fonu, alacak ve borç senetlerinde reeskont gibi uygulamalar enflasyonun bilanço üzerindeki etkisini gidermek amacıyla yapılan çözümlerdir. Enflasyon düzeltilmesi de bu çözüm yollarından bir tanesidir.

Enflasyon düzeltilmesine yüklenmesi gereken asıl anlam, işletme yöneticilerine enflasyonun firmalar üzerindeki olumsuz etkisini giderebilmek maksadıyla doğru kararlar alabilecekleri gerçek bir veri analizinin ortaya konmasıdır.

Ülkemizde, enflasyon düzeltilmesine ilişkin yasal düzenleme ilk kez, 5024 sayılı Kanun ile 30 Aralık 2003 tarihinde yapılmış; bu kapsamda mükerrer 298'inci maddede değişiklik öngörülmüş ve Geçici 25'inci madde ile uygulamanın esasları belirlenmiştir. Akabinde 2005 yılında enflasyon düzeltilmesinin şartları son bulmuş ve uygulama sona ermiştir. 2021 ve 2022 yıllarına gelindiğinde ise enflasyon içinde bulunulan dönem dahil son

üç hesap döneminde %100'den ve son hesap döneminde %10 dan fazla artmış ve şartlar yeniden gerçekleşmiştir. Ancak yapılan kanuni düzenlemeler ile şartları taşıyan mükellefler tarafından uygulanması 31.12.2023 tarihine ertelenmiştir.

Enflasyon düzeltilmesi uygulaması belli şartlar ve aşamalar çerçevesinde gerçekleştirilen bir uygulamadır. Enflasyon düzeltilmesi on sekiz yılın ardından ilk kez 2023 hesap döneminin son günü itibarıyla gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından uygulanmıştır. 2023 yılı düzeltilmesi vergilendirmeye tabi olmamakla birlikte, sonraki dönem maliyet ve gider hesaplamalarında esas alınacağı ve müteakip düzeltilmelere baz teşkil edeceği için kritik bir role sahiptir. Yani, her ne kadar 2023 yılına ilişkin enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan kar veya zarar vergiye tabi tutulmayacak olsa da söz konusu düzeltilmenin sonraki dönemlerde maliyet ve gider unsurlarına etkisi ile takip eden dönem düzeltilmelerinin temelini oluşturması bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca, enflasyon düzeltilmesi firmaların ve ortaklarının pek çok kararına tesir etmekte ve faaliyetlerini şekillendirmektedir. Bunlardan biri ise kar dağıtım politikalarıdır.

Enflasyon düzeltilmesi firmaların kâr dağıtım politikalarını da şekillendirmektedir. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Enflasyon Düzeltilmesi Uygulayan Şirketlerde Esas Alınacak Finansal Tablolara İlişkin Tebliğ kapsamında, zorunlu bağımsız

denetime tabi olan ve olmayan şirketlerin dağıtılması öngörülen kâr payı tutarı, 213 sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolarda bulunan kâr dağıtımına konu kaynakların toplamını aşamayacaktır. Bu kapsamda, düzeltme sonrası meydana gelen kar dağıtım kalemleri düzeltme öncesi tespit edilen kar kalemlerinden daha fazla olamayacaktır. Aynı şekilde düzeltme sonrasında kar yerine zarar tutarının tespit edilmesi halinde herhangi bir kar dağıtımından söz etmek mümkün olmayacaktır.

KAYNAKÇA

1. Ali İhsan Karacan, Enflasyon Muhasebesi: Tarihsel Bir Tur, https://legal.com.tr/blog/ekonomi/enflasyon-muhasebesi-tarihsel-bir-tur/#_ftnref6, Erişim Tarihi: 10.06.2025.
2. Birdoğan Murat, Enflasyon Düzeltme Uygulaması Ve Düzeltme İşleminin İşletme Bilançoları Üzerinde Etkisi, Vergi Raporu Dergisi, s.291, 2023, 7-16.
3. Boğaç İnan ve Çağdaş Pınar, Örneklerle Enflasyon Düzeltmesi, Vergi Raporu Dergisi, 292, 2023, 56-67.
4. Dilek Maktal, Türkiye’de Vergi Enflasyon İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2004.
5. Enflasyon Düzeltmesi Uygulayan Şirketlerde Esas Alınacak Finansal Tablolara İlişkin Tebliğ
6. Fehmi Karasioğlu ve Namık Kemal Erdemir, Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Temel İşlemler Üzerine Bir Çalışma, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2005(2), 145-167.
7. Hakan Acer, Enflasyon Muhasebesinin Finansal Tablolara Etkisi: Teorik Ve Uygulamalı Bir İnceleme, (Yüksek Lisans), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
8. 8.Muhasebe sistemine ilişkin 1 No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
9. Naim Varol, Inflation Accounting In Terms Of Tax Legislation And Accounting Standards In Turkey. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (93), (2022), 19-30.
10. Özlem Doğan, Enflasyon Muhasebesi İle İlgili Yasal Düzenlemelerin Finansal Raporlama Çerçeveleri Kapsamında Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 2023, 190-209.
11. Sabri Burak Arzova ve Bertaç Şakir Şahin, Avusturya İktisat Okulu ve Eugen Schmahlenbach’ın Görüşleri Temelinde Dinamik Bilanço Teorisi, Efil Journal of Economic Research/Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(3).

12. Sebahattin Erdoğan, Enflasyon Düzeltmesi Uygulamaları, <https://www.verginet.net/Yazdir.aspx?IcerikID=52669>, Erişim Tarihi:10.06.2025.
13. Serap AÇIK, Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkilerini Giderici Bir Tedbir Olarak Enflasyon Muhasebesi Ve Türkiye’deki Yasal Düzenlemeler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(2), (2006), 345-360.
14. Serkan AKÇAY, Türkiye’de Yeniden Yüksek Enflasyon Nedeniyle Enflasyon Muhasebesi Süreci Ve Bir Uygulama, Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 2024, 104-123.
15. Tunga Bozdoğan ve Ömer Orbay Çetin, Enflasyon Muhasebesine Geri Dönüş: Enflasyon Muhasebesi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi,12, 2023,78-89.
16. Yüksel Birinci, “Enflasyon, Para Politikası Ve Stratejileri”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, (1989), 47(1-4).
17. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
18. 555 sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Gürok Grup 75 Yaşında!

Gürok Grup olarak 1948'den bu yana Türkiye'yi ileriye taşıyan projelerle üretmeye devam ediyoruz.

Yenilikçi ve vizyoner bakış açımızla dünya markaları yaratma hedefiyle çalışıyor, Cumhuriyetimizin 100. yılında 75. yaşımızı kutlarken üretim ve ihracat rekorlarıyla ülkemize değer katıyoruz.

Kültürel mirasımızla gelecek arasında kurduğumuz bağla topluma değer katan projeler üretiyor; yaptığımız her işte dünya, toplum ve insanı odağımıza alarak daha iyi bir gelecek için var gücümüzle çalışıyoruz.

